

ΕΚΘΕΣΗ no. 021/10

14^ο Εθνικό Συνέδριο
«Ενέργεια και Ανάπτυξη 2009»
Επισκόπηση και Συμπεράσματα

Φεβρουάριος 2010

Αλεξ. Σούτσου 3, 106 71 Αθήνα
Τηλ.:210-3628457,3640278, Φαξ:210-3646144
E-mail secretariat@iene.gr, Web:www.iene.gr

Το 14^ο Εθνικό Συνέδριο «Ενέργεια και Ανάπτυξη 2009»

Οργανώθηκε από το
Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης
και πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα
στο Ευγενίδιο Ίδρυμα (10-11/11/2009)
στο πλαίσιο της 3^{ης} Εβδομάδα Ενέργειας (9-13 Νοεμβρίου 2009)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. <u>Εισαγωγή</u>	4
1. Εβδομάδα Ενέργειας.....	4
2. «Ενέργεια και Ανάπτυξη 09».....	5
B. <u>Επισκόπηση Εργασιών Συνεδρίου</u>	6
1 ^η Συνεδρία.....	6
2 ^η Συνεδρία.....	9
3 ^η Συνεδρία.....	12
Ομιλία του Προέδρου του ομίλου Μυτιληναίος Α.Ε., κ. Ευάγγελου Μυτιληναίου.....	14
4 ^η Συνεδρία	15
5 ^η Συνεδρία	16
Γ. <u>Συμπεράσματα του 14^{ου} Εθνικού Συνεδρίου Ενέργειας «Ενέργεια και Ανάπτυξη '09»</u>	17

A. Εισαγωγή

1. Εβδομάδα Ενέργειας

Τον περασμένο Νοέμβριο (09 – 12/11/2009) πραγματοποιήθηκε για τρίτη συνεχή χρονιά η «Εβδομάδα Ενέργειας» στο πλαίσιο της οποίας οργανώθηκε το καθιερωμένο πλέον ετήσιο συνέδριο «Ενέργεια και Ανάπτυξη». Παράλληλα ένα πλήθος δραστηριοτήτων, ειδικών παρουσιάσεων και άλλων εκδηλώσεων σχετικών με την ενέργεια έλαβαν χώρα ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον προκάλεσε η Έκθεση Ενεργειακών Τεχνολογιών καθώς επίσης και η ημερίδα «Ενέργεια Business to Business» (B2B), η οποία αποτέλεσε μία πρωτοπόρο για τα ελληνικά δεδομένα εκδήλωση με τη συμμετοχή επαγγελματιών, εκπροσώπων εταιρειών, αλλά και μελών της επιστημονικής κοινότητας του τομέα της Ενέργειας οι οποίοι είχαν την ευκαιρία να έρθουν σε επικοινωνία τόσο μεταξύ τους όσο και με ενδιαφερόμενους επενδυτές καθώς και να παρουσιάσουν την εμπειρία και την τεχνογνωσία τους.

Μέσα από τις παραπάνω δραστηριότητες καλύφθηκε ένα ευρύ φάσμα θεματολογίας που αφορούν στον ενεργειακό τομέα με ιδιαίτερη αναφορά στον ρόλο των ενεργειακών επενδύσεων στην προσπάθεια εξόδου από την διεθνή οικονομική ύφεση και στην ανάκαμψη των αγορών σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο στρατηγικός ρόλος της Ελλάδος μέσα στον ευρύτερο χώρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης καθώς και οι στόχοι της νέας κυβέρνησης βρέθηκαν στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος ενώ συζητήθηκαν διεξοδικά λύσεις και μέτρα τα οποία θα πρέπει να υιοθετηθούν έτσι ώστε να επιταχυνθεί το γρηγορότερο δυνατόν η ανάπτυξη του τομέα των ΑΠΕ και της εξοικονόμησης ενέργειας.

Η 3^η «Εβδομάδα Ενέργειας» οργανώθηκε υπό την αιγίδα και με την υποστήριξη του Υπουργείου Ανάπτυξης. Κύριος Χορηγός της 3ης Εβδομάδας Ενέργειας ήταν η Τέρνα Ενεργειακή Α.Ε., ενώ χορηγοί οι εταιρείες EGL Hellas, Vestas και Martifer. Η Εβδομάδα Ενέργειας υποστηρίχθηκε επίσης από τις: Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., Όμιλος Μυτιληναίος και TAP AG.

Με την παρουσία πλήθους ομιλητών απ' τον πολιτικό, επιχειρηματικό και ακαδημαϊκό κύκλο καθώς και από τον ευρύτερο ενεργειακό τομέα πραγματοποιήθηκε επίσης η ημερίδα, «Ενέργεια & Εξωτερική Πολιτική»_στο αμφιθέατρο «Γιάννος Κρανιδιώτης» στο ΥΠΕΞ (09/11). Κατά την διάρκεια της πρώτης αυτής ημερίδας, απηύθυναν χαιρετισμό ο υφυπουργός Εξωτερικών **κ. Σπύρος Κουβέλης**, καθώς και ο υφυπουργός του ΥΠΕΚΑ **κ. Γιάννης Μανιάτης** ενώ κατά την διάρκεια των εργασιών του 14^{ου} συνεδρίου «Ενέργεια και Ανάπτυξη» στο επίσημο γεύμα (11/11) έκανε μια εμπεριστατωμένη ομιλία ο πρόεδρος του ομίλου Μυτιληναίος Α.Ε., **κ. Ευάγγελος Μυτιληναίος**.

2. «Ενέργεια και Ανάπτυξη '09»

Το 14^ο Εθνικό Συνέδριο γνωστό ως «Ενέργεια και Ανάπτυξη '09» το οποίο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της 3^{ης} «Εβδομάδας Ενέργειας» έχει αναδειχθεί σε θεσμό, καθώς διοργανώνεται ανελλιπώς από το 1996 μέχρι σήμερα με τη συμμετοχή κορυφαίων εκπροσώπων της πολιτικής και οικονομικής ζωής του τόπου, Ελλήνων και ξένων εμπειρογνομόνων διεθνούς εμβέλειας καθώς και εξέχουσες προσωπικότητες από τον παγκόσμιο ενεργειακό χώρο που συνεισφέρουν σε ουσιαστικό διάλογο προάγοντας τον γόνιμο προβληματισμό σχετικά με όσα συμβαίνουν στο ζωτικό χώρο της ενέργειας.

Το «Ενέργεια και Ανάπτυξη '09» επικεντρώθηκε στις σημαντικές εξελίξεις που σημειώνονται το τελευταίο διάστημα στον ενεργειακό τομέα τόσο στον ελληνικό χώρο όσο και στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων και της Νοτιοανατολικής Μεσογείου σε άμεση συνάρτηση με τις τρέχουσες εξελίξεις στην ελληνική πολιτική σκηνή με την αλλαγή της κυβέρνησης και τους νέους φιλόδοξους στόχους έχει θέσει αναφορικά με την ανάπτυξη του ενεργειακού τομέα και κυρίως με την προώθηση των ΑΠΕ. Στο συνέδριο έλαβαν μέρος εκπρόσωποι σημαντικών ελληνικών και διεθνών φορέων καθώς επίσης και ανώτερα διοικητικά στελέχη εταιρειών του ενεργειακού κλάδου ενώ συμμετείχαν 40 και πλέον ομιλητές απ' την Ελλάδα αλλά και το εξωτερικό. Κεντρικοί ομιλητές ήταν **η Υπουργός Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής κα Τίνα Μπιρμπίλη**, ο καθηγητής κ. **Δημήτρης Λάλας**, Εθνικός Εκπρόσωπος για το κλίμα, Δρ. Ραφαήλ Μωυσής, Πρόεδρος του ΣΕΕΣ καθώς και ο Δρ. **Νίκος Βασιλάκος**, πρόεδρος της European Renewable Energies Federation (EREF).

Επίσης σημαντική συνεισφορά στις εργασίες του συνεδρίου υπήρξαν οι ομιλίες των εκπροσώπων από τους Ελληνικούς Επαγγελματικούς και Επιστημονικούς Συνδέσμους του ενεργειακού κλάδου όπου καθολική ήταν η διαπίστωση για την ανάγκη όσο το δυνατόν μεγαλύτερης διείσδυσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο, κυρίως μέσω της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ενώ σημαντική αναφορά έγινε στις δυνατότητες ανάπτυξης νέων τεχνολογιών ΑΠΕ στην Ελλάδα και την ανάγκη για ενίσχυση της έρευνας προς αυτή την κατεύθυνση.

Το Συνέδριο είχε επίσης ένα διεθνή χαρακτήρα, καθώς συμμετείχαν με σημαντικές εισηγήσεις τους οι κ.κ. **Μάρκο Μπαρόνι** του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (IEA), ο **Ζαν-Αρνόλντ Βινουά** της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ο Δρ. **Λεωνίδας Δρόλλας** του Centre for Global Energy Studies (CGES) του Λονδίνου. Επίσης ο καθηγητής του Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου κ. **Παντελής Κάπρος**, καθώς και ο κ. **Άρης Τσικούρας** της εταιρείας συμβούλων McKinsey αναφέρθηκαν στις τοποθετήσεις τους στην ευρωπαϊκή πολιτική και στις τελευταίες εξελίξεις στον ενεργειακό τομέα, ενώ τόνισαν και τη σημασία του 2020 και του 2030 ως έτη-σταθμούς για την αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής.

Τέλος, ο **κ. Μπαρόνι** είχε την ευκαιρία να ενημερώσει το κοινό σχετικά με τα σενάρια που ανακοίνωσε ανήμερα ο ΙΕΑ για τη μελλοντική πορεία της παγκόσμιας αγοράς ενέργειας.

Στις 11/11 πραγματοποιήθηκε το επίσημο γεύμα του Συνεδρίου, στο οποίο προσκεκλημένος ομιλητής ήταν ο πρόεδρος του ομίλου Μυτιληναίος Α.Ε., **κ. Ευάγγελος Μυτιληναίος**, ο οποίος τόνισε την ανάγκη για ριζικές αλλαγές στην ελληνική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας καθώς και την ανάγκη για παράλληλη και άμεση απελευθέρωση της αγοράς φυσικού αερίου.

Τέλος το Συνέδριο «Ενέργεια και Ανάπτυξη '09» ολοκληρώθηκε με μια Συνεδρία αφιερωμένη στην ελληνική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, στα προβλήματα και τις προοπτικές της. Στη συζήτηση αυτή την οποία συντόνισε ο καθηγητής **κ. Παντελής Κάπρος** έλαβαν μέρος ο **Δρ. Ευάγγελος Λεκατσάς**, πρόεδρος του ΔΕΣΜΗΕ, ο **κ. Μιχάλης Θωμαδάκης**, αντιπρόεδρος της ΡΑΕ, ο **κ. Γιώργος Πεπόνης**, διευθύνων σύμβουλος της EGL, ο **κ. Γιώργος Κούβαρης**, διευθυντής ανάπτυξης της ΗΡΩΝ Θερμοηλεκτρική και ο **κ. Ανδρέας Τζούρος**, διευθύνων σύμβουλος της Ενεργειακής Θεσσαλονίκης Α.Ε. Κυρίαρχο θέμα της συζήτησης ήταν ο τρόπος προσδιορισμού της οριακής τιμής του συστήματος (ΟΤΣ) και πως αυτή καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τον τρόπο λειτουργίας της αγοράς. Η συνεδρία έκλεισε με μια συζήτηση στρογγυλής τραπέζης όπου μεταξύ άλλων παρουσιάστηκαν και τα συνολικά συμπεράσματα του συνεδρίου από τον αντιπρόεδρο και γενικό διευθυντή του, **κ. Κωστή Σταμπολή**.

B. Επισκόπηση Εργασιών Συνεδρίου

1^η Συνεδρία

Η 1^η εναρκτήρια συνεδρία του «Ενέργεια και Ανάπτυξη 2009» την οποία συντόνισε ο **κ. Κωστής Σταμπολής**, Αντιπρόεδρος & Γενικός Δ/ντής του ΙΕΝΕ, εστιάστηκε στην αλλαγή της στρατηγικής και της ευρύτερης ενεργειακής πολιτικής της Ελλάδος μετά μάλιστα από τις εξαγγελίες και τις ανακοινώσεις της νέας κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ τις οποίες κλήθηκαν να σχολιάσουν οι σημαντικότεροι φορείς που δραστηριοποιούνται στον ενεργειακό τομέα.

Ο Πρόεδρος του ΙΕΝΕ, **κ. Ιωάννης Δεσύπρης**, στα εισαγωγικά του σχόλια στάθηκε στην σημαντική πρωτοβουλία του ΙΕΝΕ να αναπροσανατολίσει το επιστημονικό του πρόγραμμα και τις επιστημονικές του επιτροπές επικεντρώνοντας στο ερώτημα με ποιο τρόπο η Ελλάδα θα επιτύχει τους στόχους του 20-20-20 μέσα στην επόμενη δεκαετία. Ο **κ. Δεσύπρης** κάλεσε μάλιστα όλους τους φορείς να συμμετέχουν ενεργά στις νέες επιστημονικές επιτροπές και να λάβουν μέρος στον δημόσιο διάλογο του ΙΕΝΕ για την ενέργεια.

Η ανάγκη να ληφθεί μια ξεκάθαρη απόφαση κατά τη διάρκεια της συνόδου στην Κοπεγχάγη για το κλίμα και τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου που προκαλούνται από την ανθρώπινη δραστηριότητα ήταν στο επίκεντρο της ομιλίας του **Καθηγητή Δημητρίου Λάλα**, ο οποίος τόνισε ότι είναι αναγκαία η συμμετοχή των αναπτυσσομένων κρατών στην προσπάθεια μείωσης των εκπομπών καθώς γύρω στις 10 μεγάλες αναπτυσσόμενες χώρες εκπέμπουν το 80% των εκπομπών κρίσιμων τομέων όπως η ενέργεια, τσιμέντα, χαλυβουργία, διυλιστήρια.

Ο Πρόεδρος του ΣΕΕΣ **δρ. Ραφαήλ Μουσής**, σχολιάζοντας την νέα εθνική στρατηγική της κυβέρνησης και τη μεγάλη στροφή της προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αναφέρθηκε στα χρόνια προβλήματα της ελληνικής πολιτικής στον και της δυσκολίας που υπάρχει να παγιωθεί μία σταθερή, μακροχρόνια ενεργειακή στρατηγική. Σοβαρές αιχμές άφησε μάλιστα ο **κ. Μουσής** για τον τρόπο με τον οποίον αξιολογήθηκε και τη κριτική την οποία δέχθηκε η Έκθεση του ΣΕΕΣ θέτοντας μάλιστα το ερώτημα ποίο όργανο και με ποία μέσα θα μπορούσε να επεξεργαστεί και να εισηγηθεί τελικά τον Μακροχρόνιο Ενεργειακό Σχεδιασμό. Ο **κ. Μουσής** τόνισε επίσης ότι μία από τις μεγαλύτερες αιτίες για την έως τώρα απουσία μιας σταθερής ενεργειακής πολιτικής είναι το γεγονός ότι κάθε φορά που αλλάζει η κυβέρνηση ή κάθε φορά που νέα πρόσωπα στελεχώνουν το υπουργείο χάνεται όλη η προεργασία και όλα τα θεμέλια που είχαν τεθεί από τους προηγούμενους και ξαναρχίζει η προσπάθεια από την αρχή δημιουργώντας έτσι έναν αέναο φαύλο κύκλο.

Στη συνέχεια ο **δρ. Νίκος Βασιλάκος**, Πρόεδρος της European Renewable Energies Federation (EREF), αναφέρθηκε στις πολύ σημαντικές κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις που φέρνει η ανάπτυξη των ΑΠΕ όχι μόνο σε ευρωπαϊκό επίπεδο αλλά και σε παγκόσμιο καθώς απελευθερώνονται τεράστιες νέες ευκαιρίες οι οποίες προοιωνίζουν την έλευση μιας τρίτης βιομηχανικής επανάστασης. Ο **κ. Βασιλάκος** έκανε ιδιαίτερη μνεία στους τρόπους με τους οποίους πρόκειται να επιτευχθεί η διείσδυση των ΑΠΕ στην Ευρώπη τη συνεργιστική δράση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των Κρατών-Μελών που πρέπει να επιτευχθεί σε τρεις κυρίως άξονες. Ο πρώτος απ' αυτούς είναι η κατά προτεραιότητα προώθηση εφαρμογών ΑΠΕ μεγάλης κλίμακας αφενός και αφετέρου η υποχρεωτική εφαρμογή εγκαταστάσεων ΑΠΕ μικρής κλίμακας στα δημόσια και δημοτικά κτίρια. Ο δεύτερος άξονας έχει να κάνει με τον σχεδιασμό και ταχύρρυθμη υλοποίηση ενός Διευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς και Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας φιλικού προς τις ΑΠΕ, που θα βασίζεται σε μία νέα αρχιτεκτονική δικτύου, ικανή να ενσωματώνει πλήρως και με αποδοτικό τρόπο, τόσο τη συγκεντρωμένη παραγωγή ΑΠΕ μεγάλης ισχύος, όπως αυτή των μεγάλων υπεράκτιων αιολικών πάρκων και των ηλιοθερμικών σταθμών, όσο και την αποκεντρωμένη, διάσπαρτη παραγωγή ΑΠΕ μικρής κλίμακας.

Τέλος ο **κ. Βασιλάκος** σημείωσε ότι είναι σημαντική μία ισχυρή οικονομική υποστήριξη της ανάπτυξης, επίδειξης και ταχύρρυθμης εφαρμογής, σε εμπορικό πλέον στάδιο, σειράς αναδύομενων τεχνολογιών ΑΠΕ μεγάλης κλίμακας, όπως είναι τα υπεράκτια αιολικά πάρκα.

Τον λόγο έπειτα έλαβαν οι εκπρόσωποι των επαγγελματικών φορέων κάνοντας σύντομες τοποθετήσεις πάνω στις νέες ενεργειακές εξελίξεις. Ο **κ. Γεώργιος Γεωργίου**, Πρόεδρος του Συνδέσμου Εταιρειών Εμπορίας Πετρελαιοειδών Ελλάδος (ΣΕΕΠΕ) αφού έκανε μία σύντομη παρουσίαση της ελληνικής αγοράς πετρελαιοειδών αναφέρθηκε έπειτα στα καίρια προβλήματα που εμποδίζουν την ομαλή λειτουργία της συγκεκριμένης αγοράς ενώ τόνισε ότι πρέπει να υπάρξει πιστή εφαρμογή του νομικού πλαισίου και άμεση εφαρμογή μέτρων για τον περιορισμό των φαινομένων λαθρεμπορίας, της παραεμπορίας και της παρανομίας καθώς επίσης και λήψη πλήθους άλλων μέτρων για την επίλυση των δομικών προβλημάτων της αγοράς.

Ο **κ. Αθανάσιος Τσαντίλας**, Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Ηλεκτρισμού Ελλάδος (HELAS), απ' την μεριά του εξέθεσε συνοπτικά τις κύριες δράσεις του Συνδέσμου οι οποίες συνοψίζονται στην διασφάλιση επάρκειας στην προμήθεια φυσικού αερίου, σταθερότητας και ανταγωνιστικών τιμών, στον στρατηγικός προγραμματισμός και την παροχή αποτελεσματικών κινήτρων για την προώθηση των ενεργειακών επενδύσεων την προώθηση της συνεργασίας στη Νότιο-Ανατολική Ευρώπη και της ανάπτυξης της ενιαίας αγοράς ηλεκτρισμού καθώς και τον εξορθολογισμό των τιμολογίων κατανάλωσης της ηλεκτρικής ενέργειας.

Στον τομέα της Βιομάζας, ο **κ. Αντώνης Γερασίμου**, Πρόεδρος του Ελληνικού Συνδέσμου Βιομάζας (ΕΛΛΑΒΙΟΜ) παρουσίασε τα βήματα που έχουν γίνει μέχρι στιγμής στην Ελλάδα για την ανάπτυξη της Βιομάζας τονίζοντας ότι ενώ ο συγκεκριμένος τομέας έχει κάνει σημαντικά βήματα ανάπτυξης είναι αναγκαίο να γίνουν πολλά ακόμα για την περαιτέρω ώθηση του. Τον λόγο έπειτα έλαβε ο **Δρ. Γιάννης Τσιπουρίδης** Πρόεδρος της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Αιολικής Ενέργειας (ΕΛΕΤΑΕΝ) ο οποίος χαιρέτησε την απόφαση της νέας κυβέρνησης για την δημιουργία ενός υπουργείου που στις αρμοδιότητές του θα έχει το Περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή ενώ θεώρησε εξ ίσου σημαντικό ότι ο Πρωθυπουργός της χώρας ανέβασε τον πήχη για τις ΑΠΕ στο 20% για το 2020.

Τέλος ο **κ. Χρήστος Καλυβιώτης** Πρόεδρος του Συνδέσμου Εταιρειών Φωτοβολταϊκών (ΣΕΦ), αφού παρουσίασε τις βασικές δραστηριότητες του συνδέσμου έκανε λόγο για την μεγάλη δυναμική που αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια αναφορικά με την ανάπτυξη φωτοβολταϊκών συστημάτων στην Ελλάδα. Ο κύριος λόγος γι αυτό σύμφωνα με τον κ. Καλυβιώτης είναι τα γενναία οικονομικά κίνητρα που παρέχονται από τους νόμους 3468/2006 και 3734/2009 και τον αναπτυξιακό νόμο 3299/2004 ο οποίος επιχορηγεί μέχρι 40% τα Φ/Β έργα. Ο **κ. Καλυβιώτης** εξέθεσε επίσης τα σημαντικότερα

προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζει ο συγκεκριμένος κλάδος ενώ εξέφρασε την ελπίδα να δημιουργηθεί σύντομα ένα απλό, καθαρό και σταθερό κωδικοποιημένο νομοθετικό πλαίσιο για την ανάπτυξη των ΑΠΕ.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε η ομιλία της Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, **κα. Τίνα Μπιρμπίλη** η οποία έκανε λόγο για τις νέες διοικητικές δομές που θα υποστηρίξουν το δύσκολο έργο της νέας κυβέρνησης στην πραγματοποίηση των φιλόδοξων στόχων για την δημιουργία ενός αποτελεσματικού ενεργειακού μείγματος στην Ελλάδα. Η υπουργός Περιβάλλοντος ανακοίνωσε την έναρξη δημόσιας διαβούλευσης για την ενέργεια μέχρι το τέλος του έτους με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς με σκοπό την δημιουργία ενός σχεδίου νόμου το οποίο θα δώσει λύσεις και θα οδηγήσει στην επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων «20-20-20». Κύριοι άξονες της πολιτικής του ΥΠΕΚΑ είναι σαφώς ένα νέο, πιο ευέλικτο θεσμικό πλαίσιο, η προσπάθεια απεγκλωβισμού των χιλιάδων αιτήσεων για αδειοδότηση και εγκατάσταση ΑΠΕ, οι οποίες παραμένουν εκκρεμείς, η χρησιμοποίηση νέων τεχνολογιών και καινοτόμων εφαρμογών, η συνεχής παρακολούθηση αλλά και συμμετοχή της Ελλάδας στις παγκόσμιες εξελίξεις, αλλά και η παροχή κινήτρων σε νέες εταιρείες και παραγωγούς.

Παράλληλα, η **κα. Μπιρμπίλη** τόνισε ιδιαίτερα την δημιουργία νέων και ευέλικτων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής, καθώς και ενός ηλεκτρικού δικτύου που θα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των αυξημένων ενεργειακών αναγκών. Προανήγγειλε, μάλιστα, την ανακοίνωση σύντομα της διασύνδεσης των Κυκλάδων με την κυρίως Ελλάδα. Περαιτέρω, η υπουργός Περιβάλλοντος τόνισε την ανάγκη θέσπισης σαφών στόχων για την εξοικονόμηση ενέργειας στα κτίρια, ενώ δήλωσε ότι η κυβέρνηση θα προωθήσει φορολογικά κίνητρα προς την κατεύθυνση αυτή. Επιπλέον, υπογράμμισε τις προοπτικές που ανοίγονται στον τομέα αυτό για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

2^η Συνεδρία

Στην 2^η Συνεδρία, η οποία είχε θέμα τις νέες τεχνολογίες και τις ενεργειακές επενδύσεις, καθολική ήταν η διαπίστωση για την μεγαλύτερη δυνατή διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο κυρίως μέσω της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Επίσης σημαντική αναφορά έγινε στις δυνατότητες ανάπτυξης νέων τεχνολογιών ΑΠΕ στην Ελλάδα και την ανάγκη για ενίσχυση της έρευνας προς αυτή την κατεύθυνση. Γενικό συμπέρασμα από τη συγκεκριμένη συνεδρία ήταν ότι η Ελλάδα διαθέτει όχι μόνο τεράστιο δυναμικό ΑΠΕ, αλλά και πολύ σημαντικό έμψυχο υλικό και εταιρείες και φορείς οι οποίοι επιθυμούν να επενδύσουν στην ανάπτυξη τεχνολογίας ΑΠΕ.

Συγκεκριμένα ο **Δρ. Παναγιώτης Παπασταματίου**, Αντιπρόεδρος της ΕΛΕΤΑΕΝ, αναφέρθηκε στους εθνικούς στόχους για το 2020 και στις επιπτώσεις που πρόκειται να υπάρξουν από την μη επίτευξη των στόχων της κλιματικής πολιτικής στην Ηλεκτροπαραγωγή. Σύμφωνα με τον **κ. Παπασταματίου** η μόνη λύση για την Ελλάδα είναι η μεγάλη αιολική διείσδυση και το κρίσιμο ερώτημα το οποίο τίθεται είναι πως θα επιτευχθεί αυτή η διείσδυση. Τέλος ο **κ. Παπασταματίου** παρουσίασε κάποιες λύσεις οι οποίες θα μπορούσαν να δώσουν διέξοδο στα εμπόδια όπως μέρος του ειδικού τέλους 3% που σήμερα καταβάλλεται μόνο στους ΟΤΑ, να χρησιμοποιείται για την απευθείας ενίσχυση των κατοίκων των χωριών που φιλοξενούν ΑΠΕ. Επίσης κατά προτεραιότητα εξέταση από τα δικαστήρια των υποθέσεων ΑΠΕ με στόχο να έχει οριστικοποιηθεί η απόφαση εντός 6 μηνών καθώς και διακριτή και ανεξάρτητη αντιμετώπιση των μεγάλων έργων ΑΠΕ, διότι τέτοια έργα απαιτούνται για να υπάρξουν ελπίδες προσέγγισης των στόχων του 2020.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα ήταν η ομιλία του **δρ. Κυριάκου Ρώσση**, ο οποίος έκανε μια εκτενή παρουσίαση στα υπεράκτια αιολικά πάρκα και στις δυνατότητες εγκατάστασής τους στην Ελλάδα. Τα υπεράκτια αιολικά πάρκα γνωρίζουν σήμερα μια τεράστια ανάπτυξη παγκοσμίως καθώς υπάρχει μία πληθώρα πλεονεκτημάτων για τα οποία συνήθως επιλέγονται χωρίς να παραγνωρίζεται βέβαια και το σημαντικό μειονέκτημα τους το οποίο είναι το μεγάλο κόστος. Σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς στόχους μέχρι το 2020 αναμένεται να εγκατασταθούν σε ευρωπαϊκό έδαφος γύρω στα 40 GW από υπεράκτια αιολικά. Ο **κ. Ρώσσης** μετά από μια σύντομη περιγραφή των τεχνικών μεθόδων εγκατάστασης αλλά και μιας συγκριτικής μελέτης κόστους μεταξύ υπεράκτιων αιολικών και αιολικών πάρκων στην ξηρά τόνισε ότι η Ελλάδα έχει ένα από τα μεγαλύτερα δυναμικά στην Ευρώπη και πολύ καλές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη αυτού του είδους ΑΠΕ.

Ο **κ. Αντώνης Ξένιος**, Διευθυντής Έργων της EEN Hellas A.E. έκανε μια σύντομη παρουσίαση του υβριδικού σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην Κρήτη ισχύος 100 MW ο οποίος αποτελείται από δύο λιμνοδεξαμενές, υδροστρόβιλους ισχύος 100 MW και αντλίες συνολικής ισχύος 100 MW. Η λειτουργία της συγκεκριμένης μονάδος γίνεται μέσω της απορρόφησης της παραγόμενης αιολικής ενέργειας από τις αντλίες του Υβριδικού Σταθμού και αποθήκευσή της με την μορφή της δυναμικής ενέργειας στην λιμνοδεξαμενή που βρίσκεται στο ψηλότερο επίπεδο. Σύμφωνα με τον **κ. Ξένιο** προβλέπεται η κατασκευή 2 νέων υποσταθμών και η συνολική επένδυση θα ανέλθει στα 320 εκατομμύρια Ευρώ ενώ το Σύστημα αναμένεται να αποδίδει στο Δίκτυο της Κρήτης εγγυημένη ενέργεια από τους υδροστρόβιλους ίση με 224,64 GWh/έτος.

Την ενεργειακή αξιοποίηση οργανικών αποβλήτων και βιομάζας και την σημασία των δευτερογενών καυσίμων παρουσίασε ο **κ. Ιωάννης Μπούκης**, Διευθυντής Έρευνας & Ανάπτυξης της ΗΛΕΚΤΩΡ Α.Ε, ο οποίος αφού ανέλυσε τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η διαχείριση των στερεών αποβλήτων αναφέρθηκε έπειτα διεξοδικά στο θεσμικό πλαίσιο που υπάρχει αλλά και στο πρόβλημα συμμόρφωσης της Ελλάδος με τις κοινοτικές οδηγίες. Παράλληλα ο **κ. Μπούκης** έκανε εκτενή αναφορά στις τεχνολογίες οι οποίες είναι διαθέσιμες και χρησιμοποιούνται σήμερα με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο για την παραγωγή ηλεκτρισμού από τη Βιομάζα.

Ο **κ. Νικόλαος Κολυβοδιάκος**, Γενικός Διευθυντής Τομέα Ενέργειας, Siemens A.E., έκανε λόγο για το φιλόδοξο επενδυτικό έργο DESERTEC σύμφωνα με το οποίο ένα τεράστιο μέρος των Ευρωπαϊκών αναγκών θα μπορούσε να καλυφθεί από φωτοβολταϊκά τα οποία θα μπορούσαν να εγκατασταθούν στις Ερήμους της Βορείου Αφρικής. Ο **κ. Κολυβοδιάκος** επεσήμανε ότι περισσότεροι από το 90% του παγκόσμιου πληθυσμού κατοικεί σε απόσταση μικρότερη των 3.000 χιλιομέτρων από Ερήμους και γι αυτό τον λόγο θα έπρεπε να υπάρξει αξιοποίησή τους.

Την ενεργειακή αξιοποίηση αποβλήτων με ταυτόχρονη παραγωγή ενέργειας παρουσίασε ο **δρ. Ευστράτιος Καλογήρου** Πρόεδρος της ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ο οποίος τόνισε ότι μια στενή συνεργασία ακαδημαϊκών, ερευνητικών, δημοσίων και βιομηχανικών φορέων θα βοηθήσει την Ελλάδα να αναπτύξει την ενεργειακή αξιοποίηση των αποβλήτων (WTE) με σκοπό την αειφόρο διαχείριση αποβλήτων, τη διάσωση μεγάλων εκτάσεων της Ελληνικής γης και την ενίσχυση του ενεργειακού ισοζυγίου της χώρας. Ο **κ. Καλογήρου** ανέφερε ότι μόνο στην Ευρώπη λειτουργούν αυτήν τη στιγμή πάνω από 430 μονάδες ενεργειακής αξιοποίησης αποβλήτων ενώ η ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ έχει κάνει πρόταση για αντίστοιχη κατασκευή μονάδος στην Αττική.

Η 2^η Συνεδρεία έκλεισε με την παρουσίαση της μελέτης του IENE για την σημερινή κατάσταση και τις δυνατότητες ανάπτυξης προηγμένων τεχνολογιών ΑΠΕ στην Ελλάδα μέσω clusters, από τον **κ. Κωστή Σταμπολή**, Γενικός Διευθυντής και Αντιπρόεδρο του IENE ο οποίος τόνισε τον τεράστιο ρόλο που πρόκειται να παίξουν οι νέες καινοτόμες τεχνολογίες στην ολόένα μεγαλύτερη ζήτηση ενέργειας στο μέλλον. Ο **κ. Σταμπολής** αναφέρθηκε έπειτα στην Ελλάδα η οποία λόγω της μεγάλης ενεργειακής της εξάρτησης από υδρογονάνθρακες έχει ανάγκη από νέες τεχνολογίες στον χώρο των ΑΠΕ οι οποίες θα προσδώσουν τεχνογνωσία πάνω σε καινοτόμες μεθόδους και θα βοηθήσουν στην δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας. Τέλος έκανε μια εκτεταμένη αναφορά σε νέες καινοτόμες τεχνολογίες ΑΠΕ οι οποίες θα μπορούσαν εύκολα να υιοθετηθούν από επενδυτές που θα ήθελαν να αξιοποιήσουν το τεράστιο δυναμικό της Ελλάδας σε ΑΠΕ.

3^η Συνεδρία

Ακολούθησε η 3^η Συνεδρία, η οποία είχε ένα διεθνή χαρακτήρα, καθώς σε αυτή συμμετείχαν με σημαντικές εισηγήσεις τους οι **κ. Μάρκο Μπαρόνι** του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (IEA), ο **κ. Ζαν-Αρνόλντ Βινουά** της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο **Δρ. Λεωνίδας Δρόλλας** του Center for Global Energy Studies (GCES) του Λονδίνου, ο καθηγητής του Μετσόβειου Πολυτεχνείου **κ. Παντελής Κάπρος**, καθώς και ο **κ. Άρης Τσικούρας** της εταιρείας συμβούλων McKinsey. Στις τοποθετήσεις τους αναφέρθηκαν στην ευρωπαϊκή πολιτική, στις εξελίξεις που συμβαίνουν στον ενεργειακό τομέα, ενώ τόνισαν και τη σημασία του 2020 και του 2030 ως έτη-σταθμούς για την αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής.

Συγκεκριμένα ο **κ. Μπαρόνι** είχε την ευκαιρία να ενημερώσει το κοινό σχετικά με τα σενάρια που δημοσίευσε ο IEA για τη μελλοντική πορεία της παγκόσμιας αγοράς ενέργειας. Σύμφωνα με τον **κ. Μπαρόνι** το World Energy Outlook 2009 συνιστά προσοχή γιατί αν συνεχιστούν οι σημερινές τάσεις στην χρήση ενέργειας, η θερμοκρασία θα σημειώσει αύξηση κατά 6 βαθμούς Κελσίου, αλλά παρέχει και έδαφος για αισιοδοξία καθώς υπάρχουν πολλές λύσεις χαμηλού κόστους για την αποτροπή σοβαρών κλιματικών αλλαγών, αυξάνοντας, παράλληλα, τη ενεργειακή ασφάλεια. Στο World Energy Outlook 2009, παράλληλα, αναγνωρίζεται η αυξανόμενη επιρροή της ΝΑ Ασίας στις παγκόσμιες αγορές ενέργειας. Στο Σενάριο Αναφοράς, η περιοχή αυτή του κόσμου εμφανίζει αύξηση της ενεργειακής ζήτησης κατά 76% την περίοδο 2007-2030, φαινόμενο το οποίο, σε συνδυασμό με την μεγάλη ανάπτυξη σε Κίνα και Ινδία, αναδεικνύει την όλο και μεγαλύτερη σημασία της περιοχής της Ασίας για τα παγκόσμια ενεργειακά δεδομένα.

Ο **κ Vinois** αναφέρθηκε στην ενεργειακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδιαίτερα στους τρόπους και με τους οποίους θα επιτευχθεί η ενεργειακή ασφάλεια. Ο **κ Vinois** αναφέρθηκε επίσης στο ότι πρέπει να παραδοθεί μεγάλη προτεραιότητα στις πολιτικές που έχουν να κάνουν με την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να δώσει έμφαση σε τεχνολογίες και μεθόδους οι οποίες θα προσδίδουν μεγάλη αποτελεσματικότητα στην ηλεκτροπαραγωγή και από την άλλη θα έχουν ελάχιστες ως μηδενικές εκπομπές σε αέρια του θερμοκηπίου. Αφού αναφέρθηκε στον στόχο των τριών 20 ο **κ Vinois** τόνισε ότι τα σενάρια για την κλιματική αλλαγή όπως κι αυτά για την ενεργειακή ασφάλεια δεν είναι ανταγωνιστικά και σε καμία περίπτωση το ένα δεν πρέπει να υπονομεύει το άλλο αλλά αντίθετα θα πρέπει να είναι μεταξύ τους συμπληρωματικά έτσι ώστε η ενεργειακή στρατηγική της Ευρώπης να είναι όσο το δυνατόν περισσότερο αποτελεσματική και βιώσιμη σε μακροχρόνιο σε μακροχρόνιο επίπεδο.

Τους κανόνες και τους θεσμικούς παράγοντες που καθορίζουν την τιμή του πετρελαίου καθώς και τις τρέχουσες οικονομικές συγκυρίες που επηρεάζουν τη ζήτηση του ανέπτυξε ο **Δρ. Λεωνίδας Δρόλλας**. Ο κ. **Δρόλλας** επισήμανε κάποιους αποσταθεροποιητικούς παράγοντες και διάφορες στρεβλώσεις που εμφανίζονται στην αγορά πετρελαίου καθώς και τις λανθασμένες πολλές φορές πολιτικές και αποφάσεις που λαμβάνει ο OPEC αναφορικά με την αντιμετώπιση κρίσεων. Ο κ. Δρόλλας τόνισε ότι δύσκολα θα δούμε ξανά την τιμή του πετρελαίου να ανεβαίνει στα 147 δολάρια το βαρέλι όπως τον Αύγουστο του 2008 αλλά ταυτόχρονα δύσκολα θα πέσει πάλι κάτω από τα 50 δολάρια ενώ ο OPEC θα προσπαθήσει να κρατήσει την τιμή του πετρελαίου γύρω στα 60 δολάρια το βαρέλι.

Τον λόγο έπειτα πήρε ο καθηγητής κ. **κ. Παντελής Κάπρος**, ο οποίος παρουσίασε τα βασικά σενάρια της Ευρώπης για την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών δείχνοντας ότι είναι πιθανή η μηδενική παραγωγή ρύπων στην ηλεκτροπαραγωγή μέχρι το 2050. Απαραίτητη προϋπόθεση για να συμβεί κάτι τέτοιο σύμφωνα με τον **κ. Κάπρο** είναι η σωστή χρήση του ρεύματος για οικιακή χρήση βάσει αποτελεσματικών μεθόδων εξοικονόμησης ενέργειας ενώ σημαντικό ρόλο πρόκειται να παίξουν στο μέλλον τα ηλεκτροκίνητα αυτοκίνητα. Παρά το γεγονός ότι σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο η ζήτηση ηλεκτρικού ρεύματος δεν θα αυξηθεί με τόσο γρήγορους ρυθμούς ωστόσο είναι κάτι παραπάνω από αναγκαίο να γίνουν σημαντικές επενδύσεις στον τομέα του ηλεκτρισμού. Τέλος, ένα από τα βασικά συμπεράσματα του **κ. Κάπρου** ήταν ότι η απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρισμού στην Ευρώπη απειλείται από τα μεγάλα μονοπώλια, τους λεγόμενους «εθνικούς πρωταθλητές» οι οποίοι πρόκειται και στο μέλλον να ελέγχουν σε μεγάλο βαθμό την αγορά.

Ο **κ. Άρης Τσικούρας** Διευθυντής της McKinsey & Company τόνισε ότι μετά την χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 νέα δεδομένα έχουν προκύψει στην αγορά του ηλεκτρικού ρεύματος και στην αγορά αερίου καθώς υπήρξε μια ξαφνική πτώση στη ζήτηση ηλεκτρισμού μια κατάσταση η οποία πρόκειται να διαρκέσει αρκετά χρόνια. Από την άλλη τόσο οι νέες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μείωση των αερίων του θερμοκηπίου καθώς και για μεγαλύτερη ενεργειακή αυτονομία επιτάσσει και επιβάλλει την ανάγκη πολυάριθμων επενδύσεων. Ο **κ. Τσικούρας** παρατήρησε φέρνοντας ως σημείο αναφοράς διάφορα σενάρια ότι βάσει των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των νέων τεχνολογιών σε ΑΠΕ είναι εφικτή η παραγωγή του 34% της ηλεκτροπαραγωγής στην Ευρώπη να προέρχεται μέχρι το 2020 από ανανεώσιμες.

Ομιλία του Προέδρου του ομίλου Μυτιληναίος Α.Ε.,

κ. Ευάγγελου Μυτιληναίου

Το μεσημέρι πραγματοποιήθηκε το επίσημο γεύμα του Συνεδρίου, στο οποίο προσκεκλημένος ομιλητής ήταν ο πρόεδρος του ομίλου Μυτιληναίος Α.Ε., **κ. Ευάγγελος Μυτιληναίος**, ο οποίος τόνισε την ανάγκη για ριζικές αλλαγές στην ελληνική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Συγκεκριμένα ανέφερε ότι κατά την τελευταία δεκαετία συμβαίνουν μεγάλες μεταβολές στον Ευρωπαϊκό ενεργειακό χάρτη όπως η απελευθέρωση στις χώρες της Ε.Ε. των αγορών ενέργειας, ηλεκτρισμού, πετρελαίου και φυσικού αερίου που δίνει το δικαίωμα στον τελικό καταναλωτή να επιλέγει προμηθευτή αλλά και σε νέους παίκτες, εκτός των Επιχειρήσεων του Δημοσίου και να εισέλθουν στον ανταγωνισμό επενδύοντας σε όλους τους τομείς της ενέργειας. Ο **κ Μυτιληναίος** ανέφερε ότι οι μεγάλοι επενδυτικοί όμιλοι στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έκαναν πράξη τη δέσμευση που ανέλαβαν με την έγκριση των Αδειών Παραγωγής. Έτσι σήμερα βρίσκονται σε φάση κατασκευής τρεις νέοι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής, από τρεις διαφορετικές ιδιωτικές εταιρίες, με καύσιμο φυσικό αέριο, όλοι χωροθετημένοι στη Βοιωτία, στο κρίσιμο νότιο σύστημα της χώρας, συνολικής δυναμικότητας περί τα 1300 MW, οι οποίοι θα ενταχθούν στο σύστημα από το Μάρτιο μέχρι τον Ιούλιο του 2010. Ο ένας από αυτούς τους σταθμούς κατασκευάζεται από τον Όμιλο Μυτιληναίος και είναι σταθμός συνδυασμένου κύκλου ισχύος 436 MW. Βρίσκεται στον Αγ. Νικόλαο Βοιωτίας στο χώρο της Αλουμίνιον Α.Ε.

Ο **κ. Μυτιληναίος** τόνισε ότι ο Όμιλος επενδύει τόσο στον τομέα των ΑΠΕ με αιολικά πάρκα και φωτοβολταϊκούς σταθμούς, όσο και στη συμβατική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με την κατασκευή δύο ακόμα σταθμών με καύσιμο φυσικό αέριο. Επίσης ένας ακόμα σταθμός ισχύος 436 MW θα κατασκευασθεί στη Μαγνησία. Σήμερα βρίσκεται στο στάδιο της αδειοδότησης. Σύμφωνα με τον **κ. Μυτιληναίο** τα σημαντικότερα προβλήματα για την αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς ενέργειας και την αύξηση των επενδύσεων στον τομέα αυτό της οικονομίας εστιάζονται στην ανάγκη να δοθεί οριστικό τέλος στη ρυθμιστική αβεβαιότητα και την κατάσταση αδιαφάνειας που παρατηρείται από τους φορείς που αποτελούν τις ανεξάρτητες αρχές. Παράλληλα θα πρέπει να απλουστευθούν οι διαδικασίες αδειοδότησης, να περιορισθεί η γραφειοκρατία και να αναλάβουν οι φορείς του κράτους την εξασφάλιση των απαραίτητων στοιχείων μετρήσεων ανέμων, χαρτογράφησης βυθού, χαρτογράφησης αρχαιολογικών ευρημάτων, περιοχών προστασίας γλωρίδας και πανίδας κ.α., ώστε να δημιουργηθούν άμεσα οι απαραίτητες τράπεζες δεδομένων.

Ο **κ. Μυτιληναίος** δεν δίστασε να στηλιτεύσει κάποιες απ' τις μεθόδους της ΔΕΗ καθώς όπως ανέφερε το κόστος βιομηχανικού ρεύματος στην Ελλάδα από τον Ιούλιο 2008, που εφαρμόστηκαν τα νέα τιμολόγια υψηλής τάσης της ΔΕΗ, είναι υψηλότερο κατά 50% περίπου έναντι του αντίστοιχου των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ σε όρους κόστους ειδικά για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες αλλά όχι μόνο, έχει φτάσει σε δυσθεώρητα ποσοστά. Το μειονέκτημα αυτό της ελληνικής βιομηχανίας γίνεται χειρότερο, αν λάβουμε υπόψη ότι άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Γερμανία επιδότησαν τη βιομηχανία μέσω αγοράς ρύπων από το κράτος, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητά της.

Σύμφωνα με τον **κ. Μυτιληναίο** οι μεσο-μακροπρόθεσμες ελληνικές ενεργειακές επιλογές στην εθνική στρατηγική είναι ελάχιστες και προϋποθέτουν επανάσταση στον τομέα της γραφειοκρατίας και των διαδικασιών, επιχορηγήσεις στις ΑΠΕ αλλά και στα feed-in tariffs, άρα εντονότερη πολιτική βούληση για την κατανομή αυτού του κόστους σταδιακή μετατροπή των μονάδων Φ.Α. σε μονάδες βάσης με την κατασκευή και ένταξη στο σύστημα τη δεκαετία 2010-2020 τουλάχιστον 5.000-7.000 MW σταθμών συμπαραγωγής, καθώς και μεγάλες επενδύσεις στον τομέα του LNG το οποίο πρόκειται στο μέλλον να ανταγωνιστεί με ίσους όρους το αέριο των αγωγών οι οποίοι επιπλέον βαρύνονται και με το λεγόμενο geopolitical risk.

4^η Συνεδρία

Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσίασε η 4^η συνεδρία, η οποία ήταν αφιερωμένη στην περιφερειακή διάσταση της ενεργειακής αγοράς. Ο **κ. Τζέρεμι Έλις** της RWE έκανε μια διεξοδική παρουσίαση του αγωγού Ναμπούκο, έργο στο οποίο συμμετέχει ως εταίρος η RWE και έχει σκοπό τη μεταφορά Κασπιανού αερίου προς την απαιτητική αγορά της Ευρώπης. Σημειώνουμε ότι αυτή είναι η πρώτη φορά που έγινε στην Ελλάδα μια ολοκληρωμένη παρουσίαση του σημαντικού αυτού έργου.

Στη συνέχεια μίλησαν οι κ.κ. **Νικόλαος Κατσής** της ΔΕΣΦΑ και ο **κ. Αντώνης Νάτσικας** της IGI-Poseidon S.A., οι οποίοι αναφέρθηκαν στα υπό εξέλιξη σχέδια για τη δημιουργία αγωγών αερίου για τη μεταφορά επίσης Κασπιανού αερίου προς τις ευρωπαϊκές αγορές μέσω Ελλάδος.

Ο **Δρ. Θεόδωρος Τσακίρης**, συντονιστής ερευνητικών προγραμμάτων του IENE, έκανε μια συγκριτική παρουσίαση των υπό σχεδίαση αγωγών φυσικού αερίου της περιοχής συμπεριλαμβανομένου και του Gas Interconnector Ελλάδος-Βουλγαρίας ενώ Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε η συζήτηση η οποία ακολούθησε, την οποία συντόνισε ο **κ. Κώστας Λαμνάτος**, χημικός μηχανικός, τέως γενικός διευθυντής της ΕΛΔΑ.

5^η Συνεδρία

Η 2^η ημέρα του συνεδρίου ολοκληρώθηκε με μια Συνεδρία αφιερωμένη στην ελληνική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, στα προβλήματα και τις προοπτικές της. Στη συζήτηση αυτή την οποία συντόνισε ο καθηγητής **κ. Παντελής Κάπρος** έλαβαν μέρος ο **δρ Ευάγγελος Λεκατσάς**, πρόεδρος του ΔΕΣΜΗΕ, ο **κ. Μιχάλης Θωμαδάκης**, αντιπρόεδρος της ΡΑΕ, ο **κ. Γιώργος Πεπονής**, διευθύνων σύμβουλος της EGL, ο **κ. Γιώργος Κούβαρης**, διευθυντής ανάπτυξης της ΗΡΩΝ Θερμοηλεκτρική και ο **κ. Ανδρέας Τζούρος**, διευθύνων σύμβουλος της Ενεργειακής Θεσσαλονίκης Α.Ε. Κυρίαρχο θέμα της συζήτησης ήταν ο τρόπος προσδιορισμού της οριακής τιμής του συστήματος (ΟΤΣ) και πως αυτή καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τον τρόπο λειτουργίας της αγοράς. Η συνεδρία έκλεισε με μια συζήτηση στρογγυλής τραπέζης όπου μεταξύ άλλων παρουσιάστηκαν και τα συνολικά συμπεράσματα του συνεδρίου από τον αντιπρόεδρο και γενικό διευθυντή του, **κ. Κωστή Σταμπολή**.

Γ. Συμπεράσματα του 14^{ου} Εθνικού Συνεδρίου «Ενέργεια & Ανάπτυξη 2009»

Η νέα στρατηγική για το περιβάλλον και η διαφαινόμενη αλλαγή στην ευρύτερη ενεργειακή πολιτική, μετά τις εθνικές εκλογές του Οκτωβρίου '09 και την ανάληψη της διακυβέρνησης της χώρας από το ΠΑΣΟΚ ανεδείχθησαν ως δύο από τα βασικά θέματα του Συνεδρίου πάνω στο οποίο υπήρξαν ανακοινώσεις, παρεμβάσεις και τοποθετήσεις γνωστών στελεχών του ενεργειακού τομέα. Τόσο η ίδρυση του νέου υπερυπουργείου «Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής» και οι σχετικές εξαγγελίες της κυβέρνησης για την ενίσχυση των ΑΠΕ, κυρίως μέσω της αλλαγής του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, αλλά και η δέσμευση για την ενίσχυση των διεθνών ενεργειακών διασυνδέσεων με στόχο την ισχυροποίηση της ενεργειακής ασφάλειας της χώρας, συνέθεσαν το υπόβαθρο του νέου προβληματισμού αλλά ταυτόχρονα πρόσφεραν μια νότα αισιοδοξίας για τις δυνατότητες επίλυσης των χρόνιων προβλημάτων και αγκυλώσεων στην λειτουργία της εγχώριας ενεργειακής αγοράς.

Η συμμετοχή στο Συνέδριο, αλλά και στις προσυνεδριακές εκδηλώσεις της ίδιας της Υπουργού ΥΠΕΚΑ κα Τίνα Μπιρμπιλή αλλά και του υφυπουργού ΥΠΕΚΑ κ. Γιάννη Μανιάτη και του υφυπουργού ΥΠΕΞ κ. Σπύρου Κουβέλη αλλά και του εθνικού εκπροσώπου για την κλιματική καθηγητή κ. Δημήτρη Λάλα συνέτεινε στην δημιουργία κλίματος αισιοδοξίας ως προς την αποφασιστικότητα, από πλευράς κυβέρνησης, για μια συνολική αντιμετώπιση του ενεργειακού σε συνδυασμό με το περιβάλλον και την δημιουργία μιας αναπτυξιακής προοπτικής.

Ειδικότερα τα συμπεράσματα από το «Ενέργεια & Ανάπτυξη '09» μπορούν να διατυπωθούν ως εξής:

1. Η ενίσχυση του τομέα των ΑΠΕ αποτελεί σοβαρή δέσμευση για την κυβέρνηση με απώτερο στόχο την διαφοροποίηση του ενεργειακού ισοζυγίου της χώρας και την συμμετοχή των ΑΠΕ σε επίπεδο 20% μέχρι το 2020. Ένας στόχος που είναι απόλυτα συμβατός με τους γενικότερους στόχους και οδηγίες της Ε.Ε. Οι επιπτώσεις από αυτή την δέσμευση της κυβέρνησης θα είναι σημαντικές τόσο από πλευράς επενδύσεων, προώθηση νέων τεχνολογιών και δημιουργίας απασχόλησης. Η επίτευξη του φιλόδοξου αυτού στόχου θα υλοποιηθεί μέσα από τη λήψη σειράς νομοθετικών και διοικητικών μέτρων, μέσω της εισαγωγής κατάλληλων φορολογικών κινήτρων, μέσω της επιμόρφωσης στελεχών, μέσω της εισαγωγής περιβαλλοντικών και ενεργειακών εννοιών και της δημιουργίας οικολογικής συνείδησης σε σχολικό επίπεδο και άλλων παρόμοιων ενεργειών.

2. Οι ΑΠΕ μαζί με την αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής αποτελούν πλέον αναπόσπαστο μέρος της κεντρικής πολιτικής ατζέντας της κυβέρνησης πράγμα που αναμένεται ότι θα έχει ευρύτερες επιπτώσεις και θα συνεισφέρει σε μια πλέον ευνοϊκή αντιμετώπιση του συνόλου του ενεργειακού τομέα. Στο πλαίσιο αυτό εξάλλου αναγνωρίστηκε η ανάγκη όπως μελετηθεί μια νέα μακροπρόθεσμη ενεργειακή στρατηγική η οποία να οδηγήσει σε μια σταθερή ενεργειακή πολιτική με σαφείς δεσμεύσεις και πρόβλεψη υποστηρικτικού μηχανισμού, η οποία να υιοθετηθεί σε διακομματική βάση έτσι ώστε να μπορεί να εφαρμοσθεί σε μακροχρόνια βάση ανεξάρτητα από κυβερνητικές αλλαγές.
3. Κοινή ήτο η αντίληψη ότι η διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο θα επιτευχθεί κυρίως μέσω της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας απ' όλες σχεδόν τις μορφές ΑΠΕ, δηλ. Αιολική Ενέργεια, Ηλιακή, Υδροηλεκτρική, Βιομάζα, Γεωθερμία καθώς και από την ενεργειακή αξιοποίηση των αστικών αποβλήτων. Η σημερινή κυβερνητική δέσμευση για τη μεγάλης κλίμακας ανάπτυξης των ΑΠΕ αποτελεί μια μοναδική ευκαιρία για την ενίσχυση της έρευνας στην Ελλάδα, την ανάπτυξη εγχώριας τεχνογνωσίας στις ΑΠΕ και την προώθηση καινοτόμων λύσεων με δυνατότητες εξαγωγών (όπως ήδη γίνεται σήμερα με τα ηλιακά θερμικά συστήματα και τα φωτοβολταϊκά). Υπάρχει ήδη μια κρίσιμη μάζα εταιρειών και ερευνητικών ομάδων σε ΑΕΙ και ερευνητικά κέντρα που μπορούν να συμβάλλουν προς αυτήν την κατεύθυνση.
4. Οι Ευρωπαϊκοί στόχοι για την αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής προϋποθέτουν την μεγάλης κλίμακας ανάπτυξης των ΑΠΕ αλλά και της εξοικονόμησης ενέργειας με ταυτόχρονη όμως αποτελεσματικότητα στην ηλεκτροπαραγωγή, ώστε να υπάρξει ελαχιστοποίηση ή και μηδενισμός των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η δε αποτελεσματικότητα στην ηλεκτροπαραγωγή προϋποθέτει την πλήρη απελευθέρωση της Ευρωπαϊκής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας με την δημιουργία συνθηκών ελεύθερου ανταγωνισμού. Κάτι που στην Ελλάδα, αλλά και σε άλλες χώρες, δεν έχει ακόμη επιτευχθεί αφού εθνικοί πρωταθλητές (στην περίπτωση της Ελλάδας η ΔΕΗ) προσπαθούν με κάθε τρόπο να προστατέψουν την μονοπωλιακή τους θέση στην εγχώρια αγορά. Σήμερα ένα μεγάλο τμήμα της αγοράς ηλεκτρισμού στην Ευρώπη απειλείται από τα μεγάλα μονοπώλια, δηλ. τους εθνικούς πρωταθλητές (π.χ. EDF στην Γαλλία, ENEL στην Ιταλία κ.λπ.) οι οποίοι σύμφωνα με εκτιμήσεις πρόκειται και στο μέλλον, τουλάχιστον μέχρι το 2020 να ελέγχουν σε μεγάλο βαθμό την αγορά.
5. Οι στόχοι της Ε.Ε. για το 20-20-20 και τα βασικά σενάρια που έχουν επεξεργασθεί οι υπηρεσίες της, δείχνουν ότι είναι πιθανή η μηδενική παραγωγή ρύπων στην ηλεκτροπαραγωγή μέχρι το 2050. Απαραίτητη προϋπόθεση για να συμβεί κάτι τέτοιο είναι η συνετή χρήση του

ρεύματος για οικιακή χρήση, η εξοικονόμηση ενέργειας, η εισαγωγή νέων τεχνολογιών στις ΑΠΕ και στην διαχείριση της παραγωγής ενέργειας (βλέπε smart grids) ως και η εισαγωγή ηλεκτρικών αυτοκινήτων για χρήση στα αστικά και περιαστιακά κέντρα. Η Ελλάδα έχει όλες τις δυνατότητες να προσαρμοσθεί στις Ευρωπαϊκές κατευθύνσεις και ν' αναπτύξει συστήματα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας βασισμένα στις ΑΠΕ και να επενδύσει στην εξοικονόμηση ενέργειας ιδίως στον κτιριακό τομέα (ευθύνεται για το 40% της ενεργειακής κατανάλωσης της χώρας). Όμως για να επιτευχθεί αυτό στην αναλογούσα κλίματα θα πρέπει να υπάρξουν συστηματικά φορολογικά και τιμολογιακά κίνητρα.

6. Ένα από τα βασικά συμπεράσματα του Συνεδρίου ήτο ότι δυστυχώς στην ελληνική χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας παρατηρούνται σημαντικές δυσλειτουργίες που δεν επιτρέπουν την ομαλή ανάπτυξη της. Αυτό οφείλεται αφενός στο σχεδιασμό του μοντέλου της αγοράς που επιχειρήθηκε να εφαρμοστεί στην Ελλάδα και αφετέρου σε μια σειρά από στρεβλώσεις που εισήχθησαν και εν συνεχεία αλλοίωσαν περαιτέρω τον ούτως ή άλλως μη επαρκή αρχικό σχεδιασμό της αγοράς. Έτσι με το πρόσχημα βελτιώσεων του μοντέλου εισήχθησαν διατάξεις και λεπτομέρειες τεχνικού τύπου που μεγάλωσαν αδικαιολόγητα την πολυπλοκότητα του μοντέλου πίσω από την οποία είναι δυνατός ο έλεγχος ή / και η χειραγώγηση της αγοράς.

Η εισαγωγή π.χ. της έννοιας των «μη τιμολογούμενων προσφορών» είτε υπό την μορφή «Υποχρεωτικών νερών», είτε «εγχύσεων ΑΠΕ», είτε «εισαγωγών», καθώς και η κατάργηση της έννοιας των τεχνικών ελαχίστων των θερμικών μονάδων οδήγησε ένα σημαντικό μέρος της παραγωγής – πάνω από 5000 MW – να κατανέμεται καθημερινά ως ισχύς εκτός ανταγωνισμού. Το φαινόμενο αυτό επιδεινώθηκε τους τελευταίους μήνες (του 2009) λόγω της αφθονίας υδατικών αποθεμάτων κάτι που αναμένεται ότι θα συμβαίνει ολοένα και πιο συχνά στο μέλλον όταν το ποσοστό της εγκατεστημένης ισχύος από μονάδες ΑΠΕ θα γίνει πολύ μεγάλο. Εκφράζονται φόβοι ότι με την αυξανόμενη συμμετοχή των ΑΠΕ στο σύστημα, και εφ' όσον δεν υπάρξουν οι απαραίτητες ρυθμίσεις, θα επιδεινωθεί η λειτουργία της αγοράς με αναπόφευκτη μια σημαντική αύξηση των τιμολογίων.

7. Όπως επισημάνθηκε στο Συνέδριο από αρκετούς εισηγητές μια ακόμη βασική αδυναμία του επιλεγέντος μοντέλου, όπως εφαρμόστηκε στην περίοδο 2001-2005, ήταν ότι οι παραγωγοί αμείβοντο μόνο για την εγχεόμενη στο σύστημα ενέργεια και δεν υπήρχε πρόβλεψη για την αμοιβή της ισχύος των διαθέσιμων μονάδων. Το γεγονός αυτό δεν δημιούργησε κίνητρα στους επενδυτές για την κατασκευή νέων μονάδων παραγωγής αφού, πέραν της ανάκτησης του μεταβλητού

κόστους των μονάδων παραγωγής, δεν θα υπήρχε τρόπος ανάκτησης, από την αγορά, και των δαπανών επένδυσης των νέων μονάδων. Η επενδυτική απραξία των ετών 2001-2005 οδήγησε το σύστημα σε επικίνδυνα χαμηλή αξιοπιστία και ανάγκασε τη Ρυθμιστική Αρχή να καθιερώσει ένα συμπληρωματικό θεσμό αμοιβής της αγοράς της ισχύος με την εισαγωγή ενός μηχανισμού Αποδεικτικών Διαθεσιμότητας Ισχύος (ΑΔΙ).

Τέσσερα χρόνια μετά, η προβλεφθείσα αγορά των ΑΔΙ δεν έχει ακόμη δημιουργηθεί αλλά εξακολουθεί ακόμη να ισχύει η προσωρινή ρύθμιση με βάση την Ρυθμιστικά καθιερωμένη τιμή, για κάθε ΑΔΙ, των 35000€/MW-έτος. Με αυτή την προσωρινή ρύθμιση ξεκίνησαν από το 2005 και μετά οι κατασκευές αρκετών νέων ιδιωτικών μονάδων παραγωγής Συνδυασμένου Κύκλου με Φυσικό Αέριο.

8. Κοινή ήτο η αντίληψη ότι η Χονδρεμπορική Αγορά δεν έχει ακόμη ωριμάσει γιατί αντί να ληφθούν ασύμμετρα μέτρα για την εξισορρόπηση της ήδη υπάρχουσας μεγάλης ασυμμετρίας και την δημιουργία ίσων ευκαιριών για όλους τους συμμετέχοντες στην αγορά, εξακολουθούν να υφίστανται προνομιακές καταστάσεις υπέρ της διατήρησης της ασυμμετρίας π.χ. πως συμβαίνει μονάδα Φυσικού Αερίου με βαθμό απόδοσης πάνω από 50% να υποβάλλει προσφορές ακριβότερες από τις προσφορές μονάδας Φυσικού Αερίου με βαθμό απόδοσης κάτω από 35%; Ποιος φορέας είναι αρμόδιος για την έρευνα και την επιβολή κυρώσεων σε τέτοιες περιπτώσεις; Η μη ωρίμανση της Χονδρεμπορικής Αγοράς δεν έχει επιτρέψει μέχρι στιγμής, τον οποιονδήποτε συσχετισμό της αγοράς αυτής με τα εισέτι ρυθμιζόμενα τιμολόγια στην Λιανεμπορική Αγορά. Οι υψηλές τιμές των καυσίμων το 2008 σε συνδυασμό με τα χαμηλά αποθέματα υδροηλεκτρικής ενέργειας στους ταμειυτήρες λόγω της διετούς ανομβρίας οδήγησαν σε υψηλές τιμές την ΟΤΣ γεγονός που έδωσε ώθηση στην κατασκευή νέων ιδιωτικών μονάδων παραγωγής και δημιούργησε οικονομική ζημιά 250 εκ. ευρώ στην ΔΕΗ. Για την αντιμετώπιση της δυσμενούς αυτής συγκυρίας η ΔΕΗ αφενός ζήτησε και έλαβε σημαντικές αυξήσεις τιμολογίων της και αφετέρου πέτυχε την καθιέρωση από 1.1.2009, μιας ρήτρας καυσίμου. Όταν όμως οι τιμές των καυσίμων το καλοκαίρι του 2008 έπεσαν και διεφάνει, στο τέλος του 2008, ότι η περίοδος ανομβρίας έχει τελειώσει, έσπευσε να ζητήσει και επέτυχε την κατάργηση της ρήτρας καυσίμου η οποία εάν παρέμενε θα είχε οδηγήσει σε μείωση των τιμολογίων της. Με τέτοιες ασύμμετρες αντιλήψεις και συμπεριφορές είναι να δυνατόν να ωριμάσει η αγορά;
9. Βασικό χαρακτηριστικό της μη ωρίμανσης της εγχώριας χονδρεμπορικής αγοράς είναι το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια δεν αναπτύχθηκε το σκέλος του ανταγωνισμού στην αγορά της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας. Λόγω της μεγάλης καθυστέρησης στην έκδοση

διοικητικών αποφάσεων για τις χρεώσεις δικτύων και τις ΥΚΩ, καθώς και του Κώδικα του Δικτύου, αλλά και λόγω του υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου που αντιμετωπίζουν οι προμηθευτές λόγω των συνθηκών που παρουσιάζονται παραπάνω, δεν υπήρξε ουσιαστικά είσοδος ανεξάρτητων προμηθευτών στην λιανική αγορά. Με αυτό τον τρόπο όμως ο κυρίαρχος παίκτης της αγοράς (δηλ. η ΔΕΗ) αντιμετώπιζε ανταγωνισμό μόνον στην μια πλευρά της αγοράς, αυτή της παραγωγής. Είχε λοιπόν κάθε συμφέρον να μειώνει κατά το δυνατόν περισσότερο την ΟΤΣ, πλήττοντας έτσι οποιονδήποτε ανταγωνισμό και στην αγορά της παραγωγής και αποτρέποντας τις επενδύσεις τρίτων.

Οι τροποποιήσεις των κωδίκων κατά τα τελευταία χρόνια οδήγησαν σταδιακά σε ένα από τα πλέον περίπλοκα μοντέλα λειτουργίας για μια πολύ ρηχή αγορά. Αυτό μάλιστα όταν διεθνώς η τάση είναι αντίστροφη ακόμη και σε ώριμες αγορές που λειτουργούν αποτελεσματικά για πολλά χρόνια. Η περιπλοκότητα του μοντέλου της Ελληνικής αγοράς όμως αυξάνει τον επιχειρηματικό κίνδυνο των νεοεισερχόμενων σε αυτή, λόγω και της αλλοίωσης της λειτουργίας με «χειρουργικές» ρυθμιστικές παρεμβάσεις, όπως έχει παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια. Οι δυσάρεστες εμπειρίες των τελευταίων ετών έχουν καταδείξει ότι κάθε αδιαφανής αλλαγή στους κανόνες της αγοράς, η μη ελεγχόμενη περίπλοκη λειτουργία της, καθώς και παραλείψεις στην τήρηση των υποχρεώσεων των θεσμικών οργάνων, λειτουργεί εις βάρος της αγοράς και της ανάπτυξης του ανταγωνισμού στην παραγωγή και στην εμπορία που παραμένει ο απώτερος στόχος της Ε.Ε.

10. Κατά την τελευταία δεκαετία συμβαίνουν μεγάλες μεταβολές στον Ευρωπαϊκό ενεργειακό χάρτη όπως η απελευθέρωση στις χώρες της Ε.Ε. των αγορών ενέργειας ηλεκτρισμού, πετρελαίου και φυσικού αερίου που δίνει το δικαίωμα στον τελικό καταναλωτή να επιλέγει προμηθευτή αλλά και σε νέους παίκτες, εκτός των Επιχειρήσεων του Δημοσίου και να εισέλθουν στον ανταγωνισμό επενδύοντας σε όλους τους τομείς της ενέργειας. Μεγάλοι επενδυτικοί όμιλοι στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έκαναν πράξη τη δέσμευση που ανέλαβαν με την έγκριση των Αδειών Παραγωγής και έτσι σήμερα βρίσκονται σε φάση κατασκευής τρεις νέοι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής, από τρεις διαφορετικές ιδιωτικές εταιρείες, με καύσιμο φυσικό αέριο, όλοι χωροθετημένοι στην Βοιωτία, στο κρίσιμο νότιο σύστημα της χώρας, συνολικής δυναμικότητας περί τα 1300 MW, οι οποίοι θα ενταχθούν στο σύστημα από τον Μάρτιο μέχρι τον Ιούλιο του 2010.

Η είσοδος των μονάδων αυτών στο εθνικό διασυνδεδεμένο σύστημα μέχρι τα τέλη του 2010 θα εντείνουν περαιτέρω την πίεση για το άνοιγμα και την επί ίσοι όροις λειτουργία της αγοράς. Υπό αυτή την έννοια η κυβέρνηση σε συνεργασία με την ΡΑΕ θα πρέπει να αναλάβουν μια σημαντική προσπάθεια απλοποίησης και ορθολογποίησης κανόνων λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρικής

ενέργειας καθώς και την εισαγωγή κωδικών λειτουργίας της αγοράς φυσικού αερίου.

11. Τα σημαντικότερα προβλήματα για την αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς ενέργειας και την επιθυμητή αύξηση των επενδύσεων στον τομέα αυτό της οικονομίας εστιάζονται στην ανάγκη να δοθεί οριστικό τέλος στην ρυθμιστική αβεβαιότητα και την κατάσταση αδιαφάνειας που παρατηρείται πολλές φορές από τους φορείς που αποτελούν τις ανεξάρτητες αρχές. Παράλληλα θα πρέπει να απλουστευθούν οι διαδικασίες αδειοδότησης, να περιορισθεί η γραφειοκρατία και να αναλάβουν οι φορείς του κράτους την εξασφάλιση των απαραίτητων στοιχείων μετρήσεων ανέμων, χαρτογράφησης βυθού, χαρτογράφησης αρχαιολογικών ευρημάτων, περιοχών προστασίας χλωρίδας και πανίδας κ.α. ώστε να δημιουργηθούν άμεσα οι απαραίτητες τράπεζες δεδομένων.
12. Υπερπροσφορά παροχής φυσικού αερίου θα αντιμετωπίσει σύντομα η Ελλάδα εάν τελικά υλοποιηθούν σοβαρά τα υπό εξέλιξη σχέδια από τις διάφορες κοινοπραξίες και εταιρείες South Stream, TGI και TAP είναι οι αγωγοί οι οποίοι μεταξύ τους υπόσχονται την μεταφορά τουλάχιστον 50 BCM φυσικού αερίου μέσω Ελλάδας ενώ ο αγωγός Nabucco θα ήθελε και αυτός να προσφέρει ένα μέρος του πλεονάσματος του στην Ελληνική αγορά. Τα ανωτέρω είναι βέβαια όλα θεωρητικά αφού ουδείς από τους ανωτέρω αγωγούς έχει ακόμη ανακοινώσει δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα κατασκευής. Επιπλέον μόνο οι αγωγοί TAP και South Stream διαθέτουν συμβαλοποιημένες ποσότητες αερίου. Η ελληνική κυβέρνηση θα κληθεί λίαν συντόμως όπως λάβει ορισμένες καθοριστικές αποφάσεις εάν επιθυμεί να συνεχισθεί η ομαλή τροφοδοσία της αγοράς φυσικού αερίου. Ήδη παρατηρείται έλλειμμα στην τροφοδοσία αφού οι ανάγκες της εγχώριας αγοράς αναμένεται να φθάσουν τα 5.0 BCM μέχρι το τέλος του 2010 ενώ οι παρούσες συμβαλλοποιημένες ποσότητες δεν επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών. Η δε διαφορά θα πρέπει να καλυφθεί με προμήθειες ποσοτήτων spot τόσο σε LNG όσο και μέσω αγωγών με σημαντική όμως επιπλέον οικονομική επιβάρυνση.
13. Μια βασική διαπίστωση του Συνεδρίου σε ότι αφορά την αγορά φυσικού αερίου ήτο ότι θα πρέπει να επισπευσθούν πλέον οι διαδικασίες για την απελευθέρωση της, ώστε να επιτραπεί η ισότιμη συμμετοχή νέων παικτών, πέραν της ΔΕΠΑ, τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την διεύρυνση του κύκλου προμηθειών αλλά και της δημιουργία ιδιωτικών υποδομών (π.χ. αγωγοί, τερματικός σταθμός LNG, αποθηκευτικοί χώροι) πράγμα το οποίο αναμένεται ότι θα ενισχύσει σημαντικά την ενεργειακή ασφάλεια της χώρας.

14. Σε παγκόσμιο επίπεδο και παρά την παρατεινόμενη χρηματοοικονομική κρίση οι εκτιμήσεις για την ενεργειακή κατανάλωση είναι ανοδικές σαν αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης οικονομικής ανάπτυξης των χωρών BRIC και ιδιαίτερα της περιοχής της ΝΑ Ασίας. Ως αποτέλεσμα η παγκόσμια ενεργειακή ζήτηση αναμένεται να αυξηθεί κατά 60% μέχρι το 2030 με σημαντικές επιπτώσεις στα επίπεδα παραγωγής των ενεργειακών πρώτων υλών (πετρέλαιο, φυσικό αέριο, λιθάνθρακες, ουράνιο) με παράλληλη διαμόρφωση των τιμών τους προς τα άνω. Εάν οι ανοδικές αυτές τάσεις στην κατανάλωση ενέργειας αφεθούν ανεξέλεγκτες θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις για το κλίμα συνεπώς και της αναμενόμενης αύξησης της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη, σύμφωνα με εκτιμήσεις του ΙΕΑ. Για αυτό η παρέμβαση σε επίπεδο εφαρμογής καθαρών ενεργειακών τεχνολογιών κρίνεται απαραίτητη ώστε να αποτραπεί η περαιτέρω επιβάρυνση της ατμόσφαιρας.
15. Η Ελλάδα σε σύγκριση με τις περισσότερες χώρες της ΕΕ παρουσιάζει καθυστέρηση σχετικά με την αναδιάρθρωση του ενεργειακού της μείγματος και την βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας σε όλους τους τομείς και γι' αυτό πρέπει να καταβάλλει ιδιαίτερα ενισχυμένη προσπάθεια σε σύγκριση με άλλες χώρες της Ε.Ε. για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της κοινοτικής νομοθεσίας καθώς και στους νέους ενεργειακούς στόχους. Είναι γεγονός ότι η χώρα μας υστερεί σημαντικά στον τομέα της ανάπτυξης των ΑΠΕ και Εξοικονόμησης Ενέργειας. Σύμφωνα με τις εισηγήσεις στο Συνέδριο, ο χρόνος που απομένει μέχρι το 2020 είναι περιορισμένος και η μη συμμόρφωση θα επιφέρει αυτή τη φορά σημαντικές οικονομικές κυρώσεις που θα είναι σε βάρος των καταναλωτών. Κοινή ήτο η εκτίμηση ότι χωρίς άλλη καθυστέρηση χρειάζεται νέος προσανατολισμός της ενεργειακής στρατηγικής και η άμεση θέσπιση αποτελεσματικών μηχανισμών, κινήτρων και αντικινήτρων τόσο στην ηλεκτροπαραγωγή και τη συμπαραγωγή όσο και στην κατανάλωση ενέργειας. Επιπλέον, πρέπει να ενταχθούν στην ενεργειακή στρατηγική τόσο ο τομέας των μεταφορών όσο και ο τομέας της γεωργίας από την οποία αναμένεται μεγάλη συμβολή σχετικά με τη βιομάζα και τα βιοκαύσιμα.
16. Κοινή ήτο εξ' άλλου η διαπίστωση ότι τα ενεργειακά προβλήματα γίνονται όλο και πιο σύνθετα, η επίλυση τους δε με την πάροδο του χρόνου απαιτούν όλο και πιο περίπλοκες πολιτικές, νομοθετικές και τεχνολογικές ρυθμίσεις προκειμένου το κόστος της ενέργειας να παραμείνει σε λογικά επίπεδα. Όμως η νέα στρατηγική της Ε.Ε. και η απόλυτη υιοθέτηση της από την σημερινή κυβέρνηση προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία στη χώρα μας να αναπροσαρμόσει τον ενεργειακό της τομέα προς όφελος της οικονομίας, του περιβάλλοντος και των καταναλωτών.

17. Ο κομβικός ρόλος της Ελλάδας στην δημιουργία μιας ενιαίας ενεργειακής αγοράς στην ΝΑ Ευρώπη δεν έχει γίνει αρκούντως κατανοητός από τους εκάστοτε ιθύνοντες αφού η ουσιαστική συμβολή της χώρας μας δεν είναι τόσο η ανάδειξη της ως ενός δευτερευούσης σημασίας ενεργειακού κόμβου, όσο η προώθηση, μέσω των συνεργασιών που αναπτύσσει με τις γειτονικές χώρες ενεργειακών επενδύσεων και εμπορίου σε όλους τους τομείς (π.χ. λιγνίτη, λιθάνθρακα, υδρογονάνθρακες, ηλεκτρισμός, ΑΠΕ). Το συγκριτικό πλεονέκτημα της Ελλάδας εξακολουθεί να παραμένει η παρά τα σημερινά προβλήματα – προηγμένη οικονομία της και οι εξελιγμένες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που προσφέρει σε όλη την περιοχή. Το πλεονέκτημα αυτό μπορεί να αξιοποιηθεί στην προώθηση ενεργειακών συνεργασιών στην ευρύτερη περιοχή και την μετοχική συμμετοχή Ελληνικών εταιρειών και οργανισμών σε αντίστοιχα σχήματα των πέριξ χωρών (όπως με επιτυχία έχει γίνει στον τραπεζικό και τηλεπικοινωνιακό κλάδο) διευρύνοντας έτσι την ελληνική επιρροή στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης.

18. Ο θετικός ρόλος του IENE και οι δυνατότητες που έχει να συμβάλει σε μια ευρύτερη προσπάθεια εμπέδωσης της ενεργειακής και οικολογικής συνείδησης, ανεδείχθη για μια ακόμη φορά μέσα από τις εργασίες του φετινού συνεδρίου αλλά και των άλλων εκδηλώσεων της Εβδομάδας Ενέργειας. Όπως υποστηρίχθηκε από αρκετούς ομιλητές και άλλους συμμετέχοντες στο Συνέδριο οι διάφορες πρωτοβουλίες που προωθεί το IENE θα πρέπει να γίνουν ευρύτερα γνωστές και να ενισχυθούν από την ελληνική ενεργειακή βιομηχανία και από την πολιτεία. Εξάλλου, υπάρχει εμπειρία της σημασίας που άλλες χώρες αποδίδουν στην ύπαρξη και δραστηριότητα ανάλογων ινστιτούτων και ΜΚΟ.

Ο ρόλος του IENE και η μέχρι σήμερα συμβολή του στην δημιουργία ενεργειακής γέφυρας μεταξύ Ελλάδας και άλλων χωρών της ΝΑ Ευρώπης θα πρέπει ν' αναγνωρισθεί ευρύτερα, ώστε το Ινστιτούτο να αποτελέσει όχημα για την προώθηση της ενεργειακής συνεργασίας στην ευρύτερη περιοχή.

Το IENE θα συνεχίσει τις προσπάθειες του προς αυτή την κατεύθυνση, με στόχο την δημιουργία ενός αποτελεσματικού network επαφών στην ΝΑ Ευρώπη πράγμα που θα βοηθήσει ουσιαστικά στην μελέτη και κατανόηση των ενεργειακών θεμάτων της περιοχής και διατύπωση σαφών και τεκμηριωμένων προτάσεων για την αντιμετώπισή τους.

Τέλος, το IENE ευελπιστεί ότι με την ποιότητα της εργασίας του και τις διάφορες πρωτοβουλίες που παίρνει να συμβάλει ώστε να γίνει αντιληπτή και στην Ελλάδα η σημασία της ενεργειακής ενημέρωσης και διαλόγου .